

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 „ — „
 Na štvrt roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. stáňa.
 Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcovému
 nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Čo je nového v politike?

Čo nového? Tak sa teraz vypyujú ľudia jedon druhého. Na túto otázku ale nikto nevie dať istej odpovede. To jedno je isté, že vláda z koalície utvorená zažakovala. Aj to je isté, že ministerpredseda zažakovanie vlády minulého týždňa oznámil jeho veličenstvu kráľovi. To je tiež isté, že jeho veličenstvo o utvorení novej vlády ešte nerozhodnnl. Čo na politickom dejíšti v blízkej budúcnosti nasledovať bude, o tom dnes a zajtra nič istého nedá sa povedať.

S odstúpením vlády z koalície utvorenej rozpadne sa i sama koalícia. Môže sa tiež aj to povedať, že rozpadnutie koalície núti vládu k odstúpeniu. Jeho veličenstvo kráľ, ako v smerodajných kruhoch hovoria, je za udržanie koalície. Či sa teda koalícia udrží alebo rozpadne, to závisí jedine od tých troch politických stránok, ktoré sa v koalíciu spojily.

Ako známo, kresťanská ľudová strana, strana neodvislých 48. a strana ústavná spojily sa cieľom zničenia liberalizmu. Pri tomto spojení ale vypovedano bolo doslovne, že každá z týchto troch politických stránok verná ostane svojmu pôvodnému programu. Vláda z koalície utvorená zaviazala sa jeho veličenstvu kráľovi, že medzi mnohým iným prevede statočne aj volebnú reformu. Toto slúbil na základe uznesenia s koalíčnou vládou jeho veličenstvo kráľ v trónnej reči, a toto je hlavný bod programu samej vlády. Predca ale čo sa stalo? To sa nedá tajiť, že pod koalíciou povstalo pre pospolitý ľud behom troch rokov viacej osožných zákonov, ako pod liberálmi cez tridsať rokov s najhlavnejšou vecou

programmu koalície, s utvorením totiž volebnej reformy, ale išlo to veľmi pomaly. Prípravy ku volebnej reforme zo stránky ministerstva vnútra trvaly veľmi dlho. Keď ale gróf Julius Andrássy konečne hotový bol s jeho volebnou reformou, viacerí z neodvislej strany 48-ich, silou-mocou chceli sa stať ministrami a na povrsie politického dejíšta, vrhli otázku samostatnej banky. Ľud očakával a žiadal si rozšírenie volebného práva, neodvisliaci Justh a Holló ale prekazili to tým, že sa sprisahali, že v krajinskom sneme zahatia každé pokojné pojednávanie, kým im kráľ nedá samostatnú banku a kým ich nevymenuje za ministrov.

Týmto sobeckým pokračovaním ale Justh, Holló a jejich prívrženci z neodvislej strany zlomili dané slovo, ktorým sa zaviazali, že počas trvania koalície nebudú hýbať otázky, ktoré sa nenachodia v koalíčnom programme. Otázka samostatnej banky nebola v programme koalície. Túto záležitosť neodvisliaci ani len spomínať nemali. Jejich neslušným pokračovaním ale nielen liberálom pripravujú cestu, lež aj to dokazujú, že vážna a statočna politická stránka s nimi ísť nemôže. Kto totiž dané slovo jeden raz zlomí, ten ho zlomí aj druhý raz, tomu sa viac veriť nemôže. Takíto sú tí bankhusári zo strany neodvisliakov.

Keď sa koalícia celkom rozpadne, každá z koalizovaných stránok postaví sa na stanovisko svojho pôvodného programu. V prvom rade urobí to kresťanská ľudová strana. Že táto politická strana ako vždy, tak aj teraz odhodlane jedná, vídať to i z toho, že Štefan Rakovsky už teraz oznámil svoje zažakovanie z podpred-

sedníctva krajinskej snemovne, to isté urobil aj krajinský vyslanec Georg Szmrecsányi, keď oznámil, že sa zrieka zápisníctva v krajinskom sneme.

Strana ústavná musí sa tiež ku jej programu vrátiť a bude potom starú liberalnú politiku prevádzkať.

Strana 48. neodvislých nachodí sa zaiste v najväčších rozpakoch. Jednoducho ani nevie, čoho sa má lapiť. Keď sa bude držať pôvodného programu 48. nedostane sa na vládu. Keď ale postaví sa čo len čiastočne na stanovisko 67. a spojí sa s Lukácsom alebo Kristóffym, dopustí sa najhnusnejšej zrady tých zásad, ktorým neodvisliacki voličia vždy darom na lep sadali. Bankhusári neodvislej strany ostatne, ako inokedy, aj v novom zasadnutí 28. septembra dokázali, že vďačne uvalia na ľud čo hneď i najväčšie obete, len aby mohli byť ministri.

Jeho veličenstvo kráľ ohľadom vymenovania novej vlády ešte nerozhodnul. Neodvisliaci sa nazdávali, že keď Franc Kossuth povolaný bude na audienciu do Viedne, panujúca kríza hneď bude rozriešená a on novú vládu donese domov vo vačku. Nuž Kossuth s koncom minulého týždňa bol skutočne vo Viedni. Jeho veličenstvo kráľ prijal ho čo najmilostivej, vysvetľovanie jeho predlohy počúval cez dve hodiny, o vymenovaní novej vlády ale nerozhodnul. Kossuth tú novinu doniesol jeho bankhusárom, že ho kráľ veľmi milostive prijal. Čo je teda nového v politike? To, že kríza ešte potrvá.

Kresťanská ľudová strana ale pevne sa drží jej pôvodného programu a od neho ani na vlas neustúpi. Ako posial, brániť bude aj naporozatým katolícku cirkev a neohrozene zastávať sväté práva ľudu.

Nech žije kresťanská ľudová strana!

Freimaureri v práci.

(Pokračovanie.)

Z toho, čo sme na základe nepodvrtných dokumentov freimaurerských napísali, presvedčiť sa musí každý, že katolícka cirkev nemá vztekľejších nepriateľov, ako sú freimaureri. Každý katolík má vedieť, že aknáhle prihlásil sa kto ku freimaurerstvu, či je to kresťan alebo nekresťan, už pracuje na zničení katolicizmu. Na toto

zkazonosné účinkovanie freimaurerstva nesmejú ďalej lahostajne hľadať katolíci. V záujme našich najsvätejších pokladov, aké sú nám cirkev a viera, treba sa nám dozvedieť, kto z našich známych, v našej obci alebo stolici pristúpil k freimaurerom. Musíme ale aj o tom mať známosť, v ktorých mestách krajiny nachodia sa tie hniezda, v ktorých freimaureri záhubné plány jejich kujú proti katolicizmu, kresťanským mravom, proti verejnému poriadku a pracujú na zničení kresťanstva a trónov. V zkazonosnej práci svojej pokračujú freimaureri neustále, v každom dni týždňa. Svedčí o tom nasledujúci jejich úradný výkaz, z ktorého vidíme, v ktorých mestách Uhorska nachodia sa freimaureri a v ktorých dňoch týždňa pracujú tam na záhube kresťanstva. Zkazonosnú, kresťanstvu a krajine najvyššiu nebezpečnú prácu svoju totiž freimaureri podelili na všetky dni týždňa a dľa tohoto pracujú freimaurerské lóže po jednotlivých mestách, kde sú utvorené, v nasledujúce dni:

V pondelok.

Budapešť: (Na ľavom brehu Dunaja) Podmanicky ulica číslo 45., lóže «Demokracia» o pol osmej hodine večer, «Reform», o osmej hodine večer, «Nemzeti» o pol osmej hodine večer.

Baja: Lóža «Honszeretet» v každý prvý a tretí pondelok mesiaca. (Berényi Dávid ulica 11. číslo vo vlastnom dome).

Brassó: Lóža «Három oszlophoz» (v dome Fridricha Ridely, vnútorné mesto, Neugasse 27.) Pracuje každý 2. a 4. pondelok v mesiaci, v iné pondelky držiava porady.

Fiume: Lóža «Sirius» (villa dellu Ruota dom Witthead) v každý 1. a 3. pondelok.

Marosvásárhely: Lóža «Bethlen Gábor» (Széchenyi plac 5.) každý 1. a 3. pondelok.

Mezőtur: Lóža «Kossuth Lajos» (Buza cesta vo vlastnom dome) pracuje každý 2. a 4. pondelok o osmej hodine večer, v ostatné pondelky vydržiava porady.

Pozsony: Lóže «Eintracht», «Zukunft», «Freundschaft» o 8 hodine večer.

Sepsiszentgyörgy: Lóža «Siculi» (Kossuthplac na prvom poschodí Bogdanovho domu) pracuje každý 2. a 4. pondelok o 7. hodine večer.

V utorok.

Budapešť: (Na ľavom brehu Dunaja, VI., Podmanický ulica 45.) Lóže «Könyves Kálmán» večer o pol 8., «Minerva» večer o pol 8., «Madách» každý 1. a 3. utorok večer o pol 8., «Prometheus» každý 2. 4. utorok mesiaca. Na pravom brehu Dunaja II., Fő-utca 8. lóža «Galilei» večer o 8. hodine.

Győr: Lóža «Philantrophia» každý utorok večer o pol 8. (Andrássy-út 84. vo vlastnom dome.)

Nyiregyháza: Lóža «Szabolcs» (Károly plac vo vlastnom dome) pracuje každý 2. a 4. utorok mesiaca. V 1. a 3. utorok vydržiava poradu, v zime o 6., v lete o 7. hodine večer.

Pozsony: Lóža «Schiller» v miestnosti lóže «Hallgatóság» na III. poschodi hospody «Nemzeti Szálloda», každý utorok o osmej hodine večer.

Vo stredu.

Budapešť: (Na ľavom brehu Dunaja VI., Podmanický ulica 45.) Lóže: «Corvin Mátyás az igazságos» večer o 8. hodine, «Humbolat» večer o 8. hodine, «Eötvös» večer o pol 8. hodine.

Gyöngyös: Lóža «Akác» v každú 2. stredu mesiaca večer o pol 8. hodine. (Buzapiac, Koháry-tér 1242/a v dome Dudása).

Késmárk: Lóža «Szepes» v každú 1. stredu mesiaca porada a v každú 3. stredu práca o pol 6. hodine,

Kolozsvár: Lóža «Unio» (Bocskay plac 14. vo vlastnom dome) každú stredu o 7. hodine večer.

Pozsony: Lóže «Humanitas» o pol 8. hodine večer, «Sokrates» večer o 8. hodine.

Rimaszombat: Lóža «Gömör» každú 2. stredu mesiaca večer o 7. hodine. (Losoncká ulica v dome Edmunda Loysch.)

Szombathely: Lóža «Ébredés» pracuje každú 1. a 3. stredu mesiaca, inokedy vydržiava porady. (Hosszú ulica 23. č. I. pos.)

Ujpest: Lóža «Világosság» (Lőrinc ulica 6.) pracuje každú stredu o 8. h. večer.

Vo štvrtok.

Budapešť: (Na ľavom brehu Dunaja VI., Podmanický ulica 45.) Lóže: «Neuschloss stari oddaní» o 8. hodine večer, «Haladás» o pol 8., «Erzsébet» o pol 8. večer.

Na pravom brehu Dunaja: lóža «Hajnal» večer o 8. hodine (Fő-utca 8. číslo v miestnosti lóže «Galilei».

Arad: Lóža «Összetartás» večer o 8. hodine (Cesta gr. Albert Apponyi číslo 14.).

Brassó: Lóža «Pannonia» večer o pol 8. hodine (v hostinci Europa).

Dés: Freimaurerský kruh Franca Rákóczi II., v každý 2. a 4. štvrtok mesiaca večer o 6. hodine.

Petrozsény: Freimaurerský kruh «Zsilvölgy» večer o 7. hodine.

Pozsony: Lóža: «Lessing zu den 3 Ringen» a «Kosmos» večer o 8. hodine.

Szolnok: Lóža «Alföld» v každý 1. a 3. štvrtok mesiaca večer o pol 8. hodine. (Jókai ulica 360. číslo vo vlastnom dome).

Versecz: Lóža «Aurora» v každý 2. a 4. štvrtok mesiaca večer o 8. hodine. (Dom Grúbera Zmaj, Joannovits ulica číslo 8.)

V piatok.

Budapešť: Na ľavom brehu Dunaja VI. okr., Podmanický ulica 45. č.) Lóže «Hungaria» večer o 8. hodine, «Comenins» večer o pol 8. hodine, «Patria» každý piatok o 8. hodine.

Debreczen: Lóža «Haladás» večer o 6. hodine (Simonffy ulica 6. číslo, 1. poschodie).

Eperjes: Lóža: «Thököly Imre» večer o 6. hodine (Árok ulica 26, vo dvore na ľavo).

Kaposvár: Lóža «Berzsenyi» v každý 1. a 3. piatok mesiaca večer o štvrt na 9.

Kassa: Lóža «Resurrexit» večer o 7. hodine. (Fő-utca 92. číslo).

Munkács: Lóža «Hegyvidék» večer o 6. hodine.

Nagykanizsa: Lóža «Munka» večer o 8. hodine. (Vasut ulica v dome Rosenberger).

Nagyvárad: Lóža «László király» v každý 1. a 3. piatok mesiaca o 6. hodine popoludni. V ostatné piatky vydržiava porady.

Orsova: Lóža «Vaskapu» každý 2. a 4. piatok mesiaca večer o pol 9. hodine.

Pozsony: Lóža «Hallgatóság» večer o 8. hodine, «Treue» a «Pionier» večer o pol 8. hodine. (V hostinci «Nemzeti szálloda»).

Sopron: Lóža «Széchenyi» večer o 8. hodine. (Várkerület 15 číslo. I. poschodie).

Temesvár: Lóža «Losonczy» v každý 1. a

3. piatok mesiaca večer o 8. hodine. V iné piatky vydržiava porady o 6. hodine.

Hraničná lóža.

Zágráb: Lóža «Kljabaoc bliznjega» v každý 1. a 3. piatok o 7. hodine večer.

V sobotu.

Budapešť: Na ľavom brehu Dunaja VI. okres Podmanický ulica 45. číslo, lóža «Deák Ferenc» večer o 8 hodine, «Petőfi» večer o pol 8. hodine a «Marimovics» večer o pol 8. hodine.

Besztercebánya: Lóža «Felvidék» v každú 1. a 3. sobotu mesiaca večer o 8. hodine. V iné soboty vydržiava porady. (Bethlen Gábor ulica na II. poschodí domu Evanjelického Družstva).

Lugos: Lóža «Dél» v každú 1. a 3. sobotu mesiaca večer o 7. hodine. (Izabella plac 8. číslo).

Pancsova: Lóža «Stella Orientalis» v každú 2. a 4. sobotu mesiaca večer o pol 7. hodine. (Templom u. 18. číslo).

Szeged: Lóža «Árpád a testvériséghez» v každú 1. a 3. sobotu mesiaca o 8. hodine. V iné soboty vydržiava porady. (Vnútorne mesto, Madách ulica 3., vo vlastnom dome).

Zombor: Lóža «Jövendő» v každú 1. sobotu mesiaca večer o 6. hodine. (V dome dr. Adolf Feles, Okružná cesta Széchenyi István 26. číslo).

Z tohoto úradného výkazu freimaurerov vidia katolíci, že freimaurerské lóže nachodia sa v každom význačnejšom meste Uhorska. Presvedčí sa z tohoto výkazu každý katolík aj o tom, že freimaureri v každom dni každého týždňa vždy večer, za tmavej noci vydržiavajú jejich schôdzky, v ktorých vynášajú uzavretia na vykorenenie katolicizmu. Najnovšie zkonosné uzavretia freimaurerov týkajú sa sekularizácie, shabania cirkevných majetkov a zoštatnenia katolíckych škôl. Včul tomu už veľmi ľahko porozumeť môžu katolíci, prečo teraz, rad radom v shromaždeniach takmer každej stolice pojednávajú hunyadskej stoličnej právomocnosti návrh na prevedenie sekularizácie. Robia to na rozkaz freimaurerov. A kto to robí? Tí stoliční výborníci a úradníci, ktorých do stoličných výborov a za úradníkov zväčšia vyvolil katolícky ľud. Z tohoto konečne vidno, ak veľmi varovať sa majú katolíci freimaurerov. Kto je viere svojej

oddaný katolík, ten nevolá k chorému lekárovi, o ktorom vie, že je freimaurer, nepojde o radu k pravotárovi, ktorý stojí v chýre freimaurerstva, nebude voliť do stoličného výboru za stoličných úradníkov alebo za ablegátov ľudí, ktorí sú známi ako freimaureri. Pozor katolíci!!!

Katolícka Ludová Jednota v prešporskej stolici.

Agitácinolný výbor Katolíckej Ludovej Jednoty prešporskej stolice vydržiaval prvé riadne zasadnutie 30. septembra v Prešporke. Zasadnutiu predsedali: gróf Béla Pálffy, stoličný predseda, Edmund Zandt mestský predseda Jednoty. Ako zastupitelia strediska súčasťnili sa na zasadnutí: hlavný správca Jednoty dr. Alexander Ernszt, krajinskí vyslancovia dr. August Ochaba a Pavel Kovács a redaktor-tajomník Karol Huszár. V zasadnutí pojednávali hlavne o ďalšom vývine katolíckej organizácie na území stolice prešporskej. Pofažné návrhy predniesli dr. Alexander Ernszt a Karol Huszár, ktoré prítomní prijali jednohlasne. Na zasadnutí krom vyšespomenutých súčasťnili sa:

Zigmond Kisfaludy kanonik (Pozsony), Ludvik Szép farár (Kürth), Árpád Kazacsay farár (Pozsony), dr. Kornél Cottely pravotár (Pozsony), Alois Károly farár (Szempecz), Gregor Bognár farár (Hidas), Pavel Winkler farár (Felbár), Julius Nemessányi pravotár (Pozsony), Imrich Nádor kaplán (Pozsony), Ján Tyúkoss farár (Püspöki), Ladislav Zalka učiteľ na odpočinku (Pozsony), Viktor Adamcsa kaplán (Vedröd), Eugen Horváth farár (Magyarbél), Tomáš Sztollár kaplán (Pozsony), Móric Pöthe kaplán (Nagymagyar), Evarist Czajkovsky farár (Pozsony), Jozef Fischer duchovný (Pozsony), Ludvik Simon farár (Somorja) a Caesar Nagy štátny úradník na odpočinku.

Obete pálenky.

Tohoto roku časopisy nápadne veľakrát priniesly zprávy o tom, že tak v hlavnom meste, ako aj na rozličných stranách krajiny ľudia hromadne mrú od pálenky. Pitvanie ustálilo, že ľudia usmrcuje pálenka, ktorú jedovatým liehom, takmenovaným metylovým liehom dorábali. Táto hriješna manipulácia vyžiadala v obeť 59 ľudí, veľmi mnohí ale ochoreli od tejto pálenky. Vy-

svitlo, že túto pálenku z dreva dorába s vínom kup-
čiaci a kávu dovážajúca účastinárska spoločnosť «At-
lanta». Táto spoločnosť, poľahke jeden z jej direktorov:
Stefan Szabó prišiel na tú pekelnú myšlienku, že ne-
odaným metylovým liehom treba dorábať liehovú ná-
poje, pretože takýmto spôsobom väčší bude zisk, keď
takto na dorábania pálenky asi 40°/_o-tov sa usporí.
Spoločnosť «Atlanta» svojho času mala pálenicu v Bu-
dapešti na Thökölyho ceste, ale ešte pred vyšetrova-
ním včasne z jary zhorela. Štefan Szabó túto diabolskú
kuchyňu nezariadil v pálenici, lež v jednej pivnici na
rohu Festetichovej ulice a Mosonyi-ulice. A toto nielen
preto tak urobil, aby sa mohol ukryť pred kriminálnym
súdom, lež aj preto, aby mohol vyhnúť pozornosti finan-
cov. Ale aj ináčej bol on veľmi opatrný. Pri zhotovo-
vaní jedavatej pálenky nezamestnával svojich riadnych
robotníkov, ale najmä nádenníkov, ktorí potom tú
besnicu miešali. Svojich robotníkov často zamieňal;
ktorý robotník už tam bol za dlhší čas, toho hľadel
čím skorej prepustiť, len aby ho po prípade volakto-
ry neprezradil. Keď potom u predavača pálenky Grünfelda
v Tömö-ulici otrávenú pálenku zhabali, Szabó naskutku
zavolať, že bude s ním zle a ušiel. Ani dnes nevedia,
kde sa podel, kdežto tento človek je za 59 ľudských
životov povinný zodpovedať pri súde. Desatročný áresť
je najmenším trestom, ktorý čaká naňho. Budapeštianska
polícia o otrávenej pálenke teraz dostala zprávu kra-
jinského chemického ústavu. Na základe chemického
skúmania a pitvaníu mrtvol vysvitlo, že pálenkou bolo
otrávené 59 ľudí a 71 onezdravelo a síce na nasledo-
vých miestach:

Tótaradác: 12 mrtvých a 14 chorých; *Jankahida:*
2 mrtví a 13 chorých; *Nagyvárad:* 12 chorých a 28
mrtvých; *Komárno:* 2 mrtví; *Prešporok:* 2 mrtví; *Sza-
moslippa:* 3 mrtví a 11 chorých; *Derecske:* 1 mrtvý;
Budapest: 10 mrtvých; *Alsóhámar:* 8 mrtvých a 5 cho-
rých; *Pilisvörösvár:* 5 mrtvých; *Pilisszentiván:* 2 mrtví.
Medzi týchto ešte nie sú zarátaní tí, ktorí následkom
požívania metylového liehu prišli o život v obci *Mór*.

Vyšetovanie bez všetkej pochybnosti ustálilo, že
na tieto miesta všade účastinárska spoločnosť «Atlanta»
posielala pálenku a že nešťastia táto pálenka zapríči-
nila. Súd teraz kursentuje zločinea Szabó, ktorý jeho
pálenkou tolko ľudí priviedol o život.

Porada Katolíckej Ľudovej Jed- noty v Trnave.

Členovia Katolíckej Ľudovej Jednoty trnav-
ského okresu, v miestnosťach katolíckeho tova-
ryšského spolku v Trnave vydržovali poradu
dňa 1. októbra. Stredisko zastupovali: hlavný
správca Jednoty dr. Alexander *Ernszt*, krajinský
vyslanec správca Jednoty Pavel *Kovács* a re-
daktor-tajomník Karol *Huszár*. Poradu zahájil

ako predseda praelát, kanonik generalný vikár
Pavel *Jedlicska*. V reči svojej zvlášte kladol na
srdce shromaždeným tam duchovným, aby Ka-
tolícku Jednotu všemožne podporovali a rozši-
rovali. O predmetoch pojednávania rečnili dr.
Alexander *Ernszt* a Karol *Huszár*, po čom prí-
tomní jednohlasne uzavreli, že Katolícku Jednotu
utvoria v každej obci, sriadia miestnych horli-
teľov a nadovšetko včas zimný čo možno naj-
čulejšiu agitáciu prevedú na území celého okresu
trnavského. K zabezpečeniu čo možno najúspe-
šnejšieho rozširovania Katolíckej Jednoty v
Trnave a po celom okrese porada jednohlasne
uzavrela *sostavenie stáleho agitacionalného výboru
jehož úlohou bude Katolícku Ľudovú Jednotu v
Trnave a okolí k rozkvetu priviesť a v najväčších
rozmeroch rozšíriť*. Predsedom tohoto agitacional-
ného výboru je pravotár dr. Anton *Mondok*.
Zápisníci sú: Géza *Veszely* a Július *Voldán*.
Za členov sú vyvolení: praelát, kanonik, gene-
ralný vikár Pavel *Jedlicska* (Nagyszombat), opát
kanonik dr. Ignác *Halmos* (Nagyszombat), Štefan
Znamenák direktor (Nagyszombat), Rudolf *Pola-
csek* radca sv. stolice (Szered), Anton *Peczko*
dekan farár (Nagybresztován), Imrich *Klasz* farár
(Szilincs), Ján *Bakics* farár (Cseszte), Franc
Petrik farár (Szárzapaták), Karol *Percely* farár
(Rózsavölgy) Michal *Dobrovodszky* farár (István-
falu), Jozef *Minarik* farár (Felső-Diós), Béla
Plechló farár (Alsó-Dombó), Jozef *Sztraka* farár
(Zavar), P. Franc *Thany S. J. P.*, Ondrej *Csöm-
bal S. J. P.*, Engelbert *Turkovics* predstavený
kláštora O. O. Františkánov, Anton *Ranfstein* kap-
lán, Eugen *Kozelka*, Géza *Veszely* kaplán, dr.
Anton *Mondok* pravotár, Michal *Vindisch* zverole-
kár, Béla *Voldán* učiteľ, Imrich *Kelecsényi*,
Emil *Hudyma* profesor (Nagyszombat), P. *Gustáv*
Dávid farár (Apaj), *Ludvik Szentmiklósi* orga-
nista, učiteľ (Bélaház), Jozef *Blaschke* kaplán.
(Szered), Anton *Brázda* farár (Ábrahám).

Krvavá demonštrácia sociál- demokratov.

Po nezaúdenom, za týždne trvajúcim po-
burovaní socialistom podarilo sa v pondelok 27.
septembra večer vyvolať v hlavnom meste krvavý
pouličný boj verejne sa vzbúriac proti nariade-
niu policajnej vrchnosti.

Sdelili sme, že socialisti v pondelok, v predvečer prvého zasadnutia snemovne vyslancov po letných prázdninách, chcú v záujme reformy volebného práva vydržiavať shromaždenie a po ňom demonštratívny pochod. Hlavný policajný kapitán vzal v známosť len shromaždenia, pochod ale ohľadom na nočnú tmu zakázal. Vyhlásil ale pred povereníkmi socialistov, že proti tomu nemá námietky, keď demonštratívny pochod vo dne budú vydržiavať. Orgán socialistov «Népszava» nato v nedeľu uverejnil úvodný článok, v ktorom vyzval robotníkov, aby si zákazu polície nevšímali a prišli na shromaždenie a brali účasť v demonštratívnom pochode. Vyšetrujúci sadca nato nariadil zhabať nedeľné číslo časopisu «Népszava», hlavný policajný kapitán ale na plakátoch upozornil hlavnomestské obecnstvo, že zamýšľanú demonštráciu za kriminálny skutok bude považovať a že polícia proti výtržnostiam zbrannou silou zakročí a verejný poriadok každým prostriedkom obráni. No napriek týmto poriadkom socialisti zjavili sa na uliciach a za hodiny páchali výtržnosťami. Ale pozoruhodné je, že jadro demonštrantov nebolo z hlavného mesta. Vodcovia socialistov totižto prichytili sa novej taktiky a z Čepelu dali doviest asi 2000 demonštrantov. Tak sa zdá, že rozšafnejšie smýšľajúci robotníci už zunovali tento spôsob boja za volebnú reformu.

Už večer pred 8. hodinou zrejmé bolo, že polícia bude mať veľa roboty. Medzi obecnstvom na všetky strany bolo vidieť v menších skupinách socialistov. Ale vidieť bolo prípravy ku demonštrácii aj z toho, že obchodníci zvlášte na tých miestach, kde riadne bývajú srážky, už zavčasu spustili železné mreže na svojich obchodoch. A na uliciach, počnúc od Hunyadiho námestia na Andrásyho ceste, na Terezínovej, Alžbetinej okružnej ceste, na Jozefovskej okružnej ceste až po divadlo «Intim» a odtiaľ po redakciu «Népszavy» stáli všade jazdeckí a peší policajti.

Po 8. hodine na Alžbetinej okružnej ceste na okolí hotelu «Royal» začala sa demonštrácia. Socialisti zpočiatku nemo demonštrovali, keď ale videli, že je ich už veľa, zavznel výkrik:

— Nech žije všeobecné volebné právo!

A v nasledovnom okamihu socialisti, ktorí dosiaľ medzi obecnstvom chodili, boli na pro-

striedku okružnej cesty. Nastala trma-vrma a hluk, načo policajti rozprášili zástup. Viaceri boli poranení a niekoľkí z demonštrantov predvedení boli na policajný kapitanát VII. okresu.

Vážna srážka sa len pozdejšie stala po shromaždení v divadle «Intim», kde sa síšlo asi 2000 ľudí. Tu Alexander Garbai v obvyklom tóne a náruživé rečnil v záujme volebného práva. Garbai formálne nevyzval prítomných, aby išli na ulicu. A sotva sa shromaždenie skončilo, prítomní na rozkaz polície sa aj rozišli. Ale rozídenie bolo len zdánlivé, lebo socialisti sa v bočných uliciach začali schádzať. A o 9. hodine na okolí Národného divadla zjavili sa veľké zástupy socialistov. Keď zástup prišiel ku kaviarne «Meteor», bolo počuť nádavky. Policajti pristavili zástup a vyzvali ho, aby sa rozišiel. To sa aj stalo, ale socialisti asi o 10 minút opäť boli spolu a síce zas na rohu Dohány-ulice a Alžbetinej okružnej ceste.

O ¼ na 10. hodín socialisti už v takom počte ostali drotoár, že aj premávka zasekla. A opätovné vyzvanie policajtov, aby sa rozišli, ostalo bez výsledku a nádavky sa obnovily, tak že zástup socialistov opäť rozprášili. Policajti vytasenou šablou sa vrhli na socialistov a viacerých ranili. Týchto zaviezli do Rochusovej nemocnice, kde im obviazali rany.

Sotva bol tuto poriadok urobený, udala sa nasledovná vec: Vodcovia socialistov sprevádzaní avojimi prívržencami šli do kaviarne «Meteor», kde policajtom drsne nadávali. Dvaja policajní úradníci s viacerými policajtami vnišli do kaviarne a tam výtržníkov vyzvali, aby sa legitimovali. Tito sa ale vyhrážave chovali, ba jadrného tajného policajta aj insultovali, tak že policajti opäť vytasili šable. Výtržníci sa potom rozišli bez toho, že by policajti boli použili zbrane.

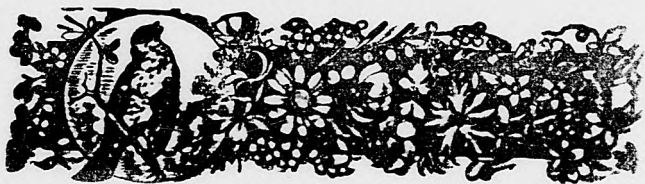
Večer po 10. hodine sa skončila demonštrácia socialistov, ktorí sa až do konca čo najvýzvavejšie chovali oproti polícii. Počas opätovných srážok ranené bolo dovedna 12 ľudí, viacerí z nich ťažko. Pre výtržnosť polície veľa ľudí predviedla na políciu, kde ich po legitimovaní sa z čiastky zatkla, z čiastky pustila na slobodu, ale zaviedla proti nim pokračovanie.

Minulé počínanie socialistov je v každom ohľade odsúdenia hodné, lebo to už nebola demonštrácia, lež útok.

Volebný pohyb v okrese novovesskom (Igló).

Horliví ľudáci volebného okresu novovesského (Igló) dňa 1. októbra vydržovali veľké shromaždenie, v Novej Vsi (Igló) vo Spiši a pozvali naň i stredisko kresťanskej ľudovej strany. Zo strediska ku tomuto veľavýznamnému shromaždeniu dostavili sa: krajinskí vyslancovia pápežský praelát Ján *Molnár*, Štefan *Rakovsky*, dr. Emil *Gyuriss* a viacerí iní. Z volebného okresu prišli početní z pospolitého ľudu, z inteligencie a všetci duchovní do posledného. Jediným predmetom pojednávania v tomto shromaždení bolo menovanie kandidáta na uprázdnený mandát krajinského vyslanca v okrese novovesskom. Prítomní voličia s všestranným oduševnením vyslovili jednohlasne, že na **vyslanecký mandát okresu novovesského prijmu len katolíka kandidáta, ktorý vystúpi s programom kresťanskej ľudovej strany.**

Hor sa teda zmužili ľudáci spišskí, nech už raz zvíťazí u vás zástava kresťanskej ľudovej strany!

POLITICKÉ CHYRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany.

V pondelok 4. októbra, večer o 7. hodnине kresťanská ľudová strana držala poradú, na ktorej členovia jej prítomní boli v úplnom počte. Porade predsedal minister okolo osobnosti kráľa gróf Aladár *Zichy* a k slovu ohlásil sa prvý:

Štefan *Rakovszky* skutočný vnútorný tajný radca. Na vedomie dal strane, že sa zrekol hodnosti, ktorú ako podpredseda zastával v krajinskom sneme. Prosil stranu o odpustenie, že to len včul oznamuje, zreknutím sa svojej hodnosti nechcel ale ani na okamženie čakať, pretože rozpadnutie koalície oznámené bolo v krajinskom sneme. Dôvody zreknutia sa svojej hodnosti vysvetlil v liste, ktorý upravi na predsedu snemovne; tieto opakuje aj prítomne. Pretože zaniknul základ, z ktorého čerpal dôveru ku svojej hod-

nosti potrebnú: pretože totižto rozpadla sa koalícia, za povinnosť si pokladal, aby sa rozlúčil so svojou hodnosťou. (Éljen!) Vrelé vďaky vzdáva strane za dôveru, ktorou ho vyznačili, keď ho kandidovali za podpredsedu krajinského snemu a keď ho jako takého podporovali s celou oddanosťou. Snáha účinkovania jeho, ako podpredsedu ta smerovala, aby vážnosť a raz parlamentu zarovnak tiež i ústavu krajiny bránil a chránil v najkritickejších časoch. (Zdlhavé éljen a potlesk.) Ubezpečuje kresťanskú ľudovú stranu, že bez všetkej trpkosti a v povedomí verne vyplnenej povinnosti rozlúčil sa so svojou hodnosťou, ktorú aby ďalej bol zastával, to by nesodpovedalo politickej mravnosti. Nastalo nové rozpoloženie a vyvinuli sa nové okolnosti, ktoré že zavítali, tomu nenie na príčine kresťanská ľudová strana, nie my sme zrušili sluby a nasnováli process rozpadnutia sa koalície. (Zdlhavé hlučné éljen a potlesk.)

Georg *Szmrecsányi* pozdvihol sa podobne k slovu a oznámil, že z podobných dôvodov, ako Štefan *Rakovszky* z podpredsedníctva, zažakoval aj on zo zápisníctva v krajinskej snemovni. (Schvalovanie.) Za dôveru, akej bol vždy účastný, vyslovuje strane vrelé vďaky.

Predseda gróf Aladár *Zichy* na to v mene kresťanskej ľudovej strany vďaky vyslovil Štefanovi *Rakovszky*mu, ktorý ako podpredseda snemovne nestrannosťou svojou prispel ku sláve ľudovej strany a vyslovil vrelé vďaky aj Georgovi *Szmrecsányi*mu, ako neunavnému zápisníkovi snemovne.

Členovia strany pojednávali potom o politickom rozpoložení a s tým zaklúčená bola poradá.

Najnovšie nariadenie o vystahovaní.

V poslednom čase sa opätne stalo, že pohraničná polícia prinútená bola viacej sto vystahovalcov vrátiť, lebo na svojom cestovnom passe nemali závierky, ktorú nový zákon o vystahovaní vyžaduje a bez ktorej pred vstúpením do života nového zákona vydaný cestovný pass neni platný. Táto závierka musí totiž obsahovať vysvedčenie vrchnosti, že vystahovalec v smysle nového zákona smie sa vystahovať. Pretože vystahovalci na takýto spôsob sú bez príčiný hmotne oškodení, minister vnútra gróf Julius *Andrássy* upravil na právomocnosti novšie nariadenie. v ktorom im prísne nakladá, aby jeho prvé nariadenie o vystahovateľskom zákone bolo v najširšom kruhu uverejnené.

Milan Hodža o trnavskom shromaždení.

Milan Hodža zaiste trpí na vlčiu tmú, keď na veľkom shromaždení Katolíckej ľudovej jednoty v Trnave videl len 30 mužských a 171 prevažne starších ženských. Aby sa teda Milan Hodža, Skyčák a iní presvedčili, koľko asi ľudí tam bolo, vyobrazenie toho shromaždenia podávame v terajšom čísle. Robíme to s tým poznamenaním, že tie hlúposti, aké Hodža, Skyčák a druhovia o Katolíckej ľudovej jednote píše, nedajú sa zfotoграфovať. Tie teda nemôžeme reprodukovat.

Zo snemovne.

Krajinská snemovňa vyslancov v utorok 5. októbra vydržovala krátke zasadnutie, na ktorom predseda Julius Justh oznámil, že podpredsedovia Štefan Rakovszky a Ľudvik Návay zažakovali z hodnosti podpredsedov a Georg Szmracsányi, Mikuláš Zboray, Aladár Raisz a Mikuláš Thorockay zložili zápisníctvo snemovne. Najbližšie zasadnutie snemovne na návrh predsedu vydržované bolo 8. októbra.

Z CUDZOZEMSKA.

Sprísahanie proti srbskému kráľovi a jeho rodine. V Belehrade odhalili najnovšia sprísahanie vojenských dôstojníkov proti kráľovi Petrovi a jeho rodine a oznamujú o tom nasledovné: Sprísahanie organizoval bývalý minister Genčič, ktorý bol pôvodcom a riaditeľom vražedného útoku, ktorý spáchali proti kráľovi Alexandrovi a kráľovnej Drage. Terajší jeho útok bol nameraný proti kráľovi Petrovi a jeho rodine. Belehradský pravotár Aza Novakovič, dôverník kráľa Petra, podal kráľovi dôkazy o tom, že Genčič pripravuje sprísahanie, ktorého cieľom je odohnanie Karađorđevićovskej dynastie a pozvanie Connaughtského princa na srbský trón. Genčič zpomedi starých sprísahancov mladších dôstojníkov, tak medzi inými majora Dimitrieviča a Rističa a kapitána Antoliča získal svojmu plánu. Aza novakovič vysvetlil kráľovi, že Genčič v poslednom čase preto cestoval tak často do Paríža, aby tam obcoval s dôverníkmi Connaughtského princa. Policia zhabala Genčičov list, ktorý poslal majórovi Rističovi a z ktorého vysvitá, že plán sprísahania už v najbližšie dni chceli previesť. Kráľ Peter o veci upovedomil ministerského predsedu Novakoviča a vláda splnomocnila ministra vojny Živkoviča, aby vec prisne preskúmal a aby tých dôstojníkov, ktorí sú vo veci kompromittovaní, z vnútra Srbska do Belehradu preložil, kde ľahšie možno na nich pozor dávať.

Sprísahanie v Čiernej Hore. Zarovnak ako v Srbsku proti kráľovi Petrovi, nasovali vojaci sprísahanie aj proti panovníkovi Nikitovi v Čiernej Hore. Tu jeden poddôstojník menom Denovič, shromáždil svoju kompániu a sdelil jej, že je poverená prenasledovať a zatknúť zbojníkov, ale kompániu viedol ku skladu na zbraň a muníciu a tam rozkázal vojakom, aby sklad pľahli. Vojaci odopreli poslušnosť. O prípade naskutku

upovedomili vrchnosti, ktoré nato poddôstojníka zatkli a cieľom preskúmania záležitosti hneď zasadol vojenský súd. Pätnásť ľudí, bárs ich vrchnosť ešte ani neupodrievala, ušlo do Albánie. Z tohoto uzatvárajú, že je reč o dobre pripravenom sprísahaní a že dotýčný poddôstojník bol poverený previesť plán sprísahancov.

Toto sprísahanie bolo namerané proti panujúcej rodine a jeho hniezdom bol okres Vazojevický. Do sprísahania sú zamiešané tri veľké familie. Sprísahanci takmer dosiahli svoj cieľ, keď odrazu prenáhlenie sa poddôstojníka Denoviča odhalilo celú vec. Tento poddôstojník udajne na rozkaz veliteľa brigády svoju kompániu viedol ku hranici, aby tam niekoľko podozrivých ľudí zatknul. Keď už cez viacej hodín maširovali, vojaci odopreli poslušnosť a jeden z nich sa opýtal poddôstojníka, že kam ich chce viesť. Poddôstojník nato odvetil: — Násilím musíme zaujať niekoľko skladov na pušný prach a musíme oslobodiť krajinu od tyrana.

Viacej vojakov nato s výkrikom: «Nech zhynie zradca!» vrhli sa na poddôstojníka a chceli ho zabiť, ale ostatní vojaci ich prekazili v prevedení tohoto úmyslu. Jeden vojak ale bežal ku veliteľovi brigády a oznámil mu vec. Väčšia čata pechoty obkolesila Vazojevce, kam sa Denevič so svojimi vojakmi vrátil. Denoviča okuvali do želez a ostatných vojakov zavreli do kasárne. Pätnásť sprísahancov ušlo do Albánie. Na početných miestach mnoho ľudí zatkli.

Z vyšetrovania vysvitlo, že pohyb bol v celej Čiernej hore rozšírený. Tak sa zdá, že sprísahanie snovali v cudzozemsku, zďakiaľ pre sprísahancov poslali aj veľa peňazí. Pohyb sa už pred pol rokom započal a je následkom chovania sa, ktoré panovník Nikita po anexii Bosny a Hercegoviny bol preukázal.

Utíšenie vojenských nepokojov v Grécku. V Aténach vydržovali minulý týždeň veľké ľudové shromaždenie, z ktorého upravili lojalný prípis na kráľa a vládu. Ministerpredseda Mauromichalis prípis ľudového shromaždenia odobral v prítomnosti všetkých ministrov a osvedčil sa pri tom nasledovne:

«Srdečne vás pozdravujem z tej príležitosti, že v takejto forme dávate výraz svojim citom a som povďačný za tú podporu, ktorú našej záležitosti poskytujete. Reformy, ktoré sme si my vytkli za cieľ, bezpochybne stretnú sa s početnými ťažkosťami následkom našich starých politických zvykov, ale pomýlenou vecou by bolo, keby sme pre toto našu smelosť stratili. Že sme prevzali vládu, toto je zárukou pokoja a poriadku. Mimo toho je však potrebné, aby sme neohrozene aj ďalej pracovali. Cieľom uskutočnenia nášho programu základným pretrasením a preštudovaním všetkých otázok musíme odstrániť všetky prekážky. Pri tejto práci počítame na vlasteneckú podporu vyslaneckej komory, taktiež aj na spoluúčinkovanie vás, armády a celej krajiny. Vaša veľkolepá, dobrovoľná demonstrácia je nám veľmi milá. Vyslovujeme vám za ňu vďaka z celého srdca a spolu s vami žiadame: Nech žije národ! Nech žije kráľ! Nech žijú reformy!

Reč ministerpredsedu prijatá bola s dlhotrvanlivou pochvalou, čo je zárukou, že v Grécku konečne nastane stály pokoj.

Vojna Španielov s Kabyľmi. Španielska armáda — dľa najnovších zprávk — víťazne napreduje proti Kabyľom. Kabyľovia vrch Gurugu prinútení boli opustiť, od Melily na sever kmen Beni-sikar sa poddal, na juhu zas Španieli zaujali Nador, vrch Tanima, Sub el-Arbu a Sub-el-Had. Zaujatie vrchu Gurugu a zaujatie Zeluana je korunou zdaru. Španieli vojnu môžu považovať za vyhratú.

Vojnu proti Kabyľom už aj v Španielsku považujú za vyhratú: Kráľ Alfonz hlavnému veliteľovi španielskej

lilly a tam ich pochovávajú. Keď na najvyšší štít vrchu Gurugu vytýčili španielskú zástavu, válečné lode dávaly «salvy». Výhľad, že vojna s Kabyľmi bude čoskoro skončená, v celom Španielsku budí veľkú radosť.

BESEDNICA.

Kajúnci.

Napísal: Známy.

Stalo sa to v jednej dedinke krásneho nášeho Po-važia. Od kedy len žije Vráblová so svojim manželom, každý deň chodí do kostola.

Veľké ľudové shromaždenie Katolickej ľudovej jednoty v Trnave, vydržiavané 19. septembra.

armády v Melile generálovi Marinovi poslal telegramm, v ktorom jemu, ako aj jeho čatám blahoželá ku skvelému zaujatiu Zeluana. Z diplomatického ohľadu polozenie Španielska je tiež prajné, lebo na obežnú notu marockej vlády všetky mocnosti daly tú odpoveď, že sa nemienia zamiešať do konfliktu Španielov s Kabyľmi. Vojna proti Kabyľom blíži sa teda ku koncu. Generál Tovar už slávnostne vťahal do Zeulanu. Úloha španielskej armády je teraz ľahká. Na vrchu Gurugu sa nepriateľ už neukazuje, lebo Španieli zaujali aj jeho najvyšší štít a vytýčili naň španielsku zástavu. Španielski vojaci celkom pri pokoji mohli preskúmať priepasti, kde sa 23. a 27. júla krvavé boje viedli. Mrtvoly padnutých Španielov, ktorých bola tam celá hrba, zaviezli do Me-

A to im slúži ku chvále, že výlučne len pre svoje dušné potreby navštevovali chrám. Tak im dobre padlo, že sa mohli pomodliť a vyponosovať Pánu Bohu.

Však ale čo sa nestalo?

Vráblová jedno rano pekne-rúče načúva, jako jej manžel o jakomsi slobodnom náboženstve vypráva. Že v terajší čas ani chudobného človeka nemožno k tomu nútiť, aby bol katolíkom alebo kalvínom. Jestli chceme, môžeme byť i beznáboženskými. Tak to čítal v jedných novinách.

Vráblová si málo všimla tieto slová, až vtedy sa zdesila, keď jej manžel rovno vyjavil, že on veru viac neide do kostola, ba i jej povedal:

— Lepšie bude, keď i ty zostaneš doma.

Vráblová svojmu manželovi začala ku srdcu hovoriť, prosila ho, plakala, ale nadarmo.

Dala sa pátrať po príčine, až prišla na to, že v obci nachodí sa osem párov, ktoré sa spriechyly dávajúc kňazovi príslušnosť a tým sa vyhrážaly, že naskutku zostanú «beznáboženské»,

Vráblová teraz nahnevane dotierala na svojho manžela:

— Nebojíš sa Pána Boha? Či nemáš od neho všetko? Či sa mu za to tak chceš poďakovať?

Ale manžel len húdol svoju nótu. Že je to veru veľká farcha... A potom, keď to zákon dovoľuje, nenie to tak hrozná vec. Iní to tiež urobili.

Nebolo nešťastlivejšej ženy, ako Vráblová. Lebo — aby som to dlho nevysvetloval — Vráblovi skutočne prevrátili rozum. Keď vyberali príslušnosť na minulý rok, urobili tú hanbu, že osmoria oznámili, že napozatým budú beznáboženskými. Bárš aj dobre znali, že príslušnosť na päť rokov musia platiť, ale to im už bolo všetko jedno... priniesli diablovej aj túto obeť.

Žena sa obliekla do čiernych šiat. Tak chodila hore-dolu, jako čo by bola mala hlboký smútok. Jej manžel síce telesne žil, lež duševne bol mrtvý, teda mala príčinu smútiť. Počala sa ho báť. Bo nedá sa totiž, že sa musela báť takého človeka, ktorý ani Boha, ani chrámu, ani viery nemá.

Proti tomu, ktorého predtým vrele milovala, konečne celkom ostýdla.

Ald zato tým častejšie chodila do chrámu Božieho a prosila dobrotivého Boha, aby od jej rodiny odstránil tento hlboký smútok, ktorý už nevládze sniešť.

Vrábel pretváral sa za čas, že on i bez viery môže byť človekom. Hovorím, že sa len pretváral; lebo tie hodiny tam vnútre — to jest jeho svedomie — nechodili tak, jako to ich ciferník ukazoval.

Keď zavznel hlas zvonu, aby veriacich do kostola zvolal, vždy sa striasol. Keď videl, že ide ulicou pohrabný pochod, odvrátil svoju tvár.

Došli vianočné sviatky. Do príbytkov ľudských vstúpila radosť a ľud so svätou nábožnosťou slávil pamiatku narodenia Pána.

Len Vrábel cítil, že mu srdce bije, že on nemá sviatkov. Zápasil sám so sebou a chcel sa presvedčovať, že je spokojný. Ale veru nebol taký!

Rád by bol býval, aby zvony nehlaholily, aby sa kostol zrútil, aby nevidel jako sa veriaci v ňom tešia...

Ale čože mohol proti tomu urobiť!

Zvony hlahotily, kostol stál a ľudia len chodili do neho.

On ale, keď vyšiel na ulicu, videl pred sebou jedného ducha. A každého držal za takého, ktorý len naň pozeral. Jakoby všetci občania ustavične prstom naň boli ukazovali a hovorili:

— Hľa, tento je bez náboženstva! Tento odmrštil od seba Pána Boha! Dajte pozor, tomu človeku vyhýbajte.

A skutočne tak sa mu zdalo, že mu vyhýbajú. Napokon sa i sám ukrýval pred svetom.

Zašly ho často také okamihy, že vojde do kostola. Jedon raz už aj bol chytil kľučku a otvoril kostolné dvere, ale tak cítil, jako by ho boly dvere sotily nazpät a z kostola mu voľakdo šoptal:

— Neopováž že sa dnu vstúpiť, lebo si zhrešil.

Oh, jak veľká pustota zachmúrila Vráblov život. Ale preto — hovoril neraz sam k seba — veď som nekradol, nevraždil; len to som zapovrhnuť, čím som slohodne vládnuť. Svedomie mu ale šopkalo: Boha si zapovrhnuť, aj náboženstvo si odmrštil.

Vráblová jedného dňa spiechala o dušu domov. Sám manžel sa jej naľakal, taká bola bledá.

— Čo ti je? — pýta sa jej trasúcim hlasom.

— I ty tak pochodíš! Potom tam... tam na smrteľnej posteli.

— Nerozumiem ňu, ženo!

— Choď len ku Krkošovi, ktorý bol tiež bez náboženstva, veď sa potom dozvieš.

Vrábel vzal huňu a pobral sa ku Krkošovi. V tom samom okamihu odchádzal od neho farár, lebo minúty Krkošové boly spočítané. Tam ležal na smrteľnej posteli... A s kolkou spokojnosťou! S jakou trpezlivosťou, s jakým oddaním sa do vôle Božej! Len v očiach sa mu perlily dve slzy hľbokej ľútosti.

Vrábel tak stál pri posteli zomierajúceho, jako da-dajaká socha. Nohy mu zmeravely, reč mu zaseklo. Len pozeral, pozeral na toho umierajúceho, ktorý sa v poslednej dobe navrátil k Pánu Bohu; ktorý v tých ťažkých okamihoch musel vyznať, že áno je Boh, potrebná je nám viera, lebo sme ľudia.

Krkoš ešte raz otvoril oči a uprel ich na Vrábla, áno i ruku povzniesol a chytil jeho ruku s týmito slovami:

— Kmotre, navráť sa zpät ku svojej viere, kým ešte neni pozde. Povedz aj ostatným. Oklamali, omámili ma. Ešte je nie neskoro!

Potom nastalo hrobové ticho. Krkoš zase zažmúril oči...

Zomieral.

Okolostojáci pokľakali ku posteli a modlili sa. Tam kľučkal aj Vrábel.

Umieračok zavznel a Krkoš hľboko vzdychnúť — vypustil dušu.

Budúcu nedeľu stáli tie bez náboženstva aj s Vráblom pred oltárom. Vyznali všetko!

Bezbožní ľudia pomutili im rozum, to bolo jejich nešťastie.

Onedlho v kostole, pred oltárom božím sľúbili, že sa prinavrátia ku svojej viere a nikdy viac nerozhnevajú dobrotivého Pána Boha.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan-a»!**

CHYRNÍK.

Chýry z arcibiskupstva ostrihomského. Osvietený pán biskup dr. Medard *Kohl* udelovanie sviatosti birmovania zakončil 30. septembra v obci Garamujfalu, zkadial k stálemu pobytu navrátil sa do hlavného mesta. — Ján *Biringer* vymenovaný farár obce Óhaj, farársku prisahu tieto dni zložil do rúk osvieteného pána biskupa dr. Ludvíka *Rajner*.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* v tohoročnom X. obežníku svojim diecezanským predniesol predmety o ktorých duchovní biskupstva radí sa majú v kongregáciách jasenných. Medzi týmito predmetami predchádzajú otázky: Či v každej farnosti biskupstva utvorená je Katolícka ľudová Jednota, koľko členov má v každej obci, koľko a s akým výsledkom vydržovaných bolo všade shromaždení; či pri veľkých odpustkoch nebolo pozorovať pohorlivé chovanie sa veriacich; či národ, pospolitý ľud číta «Krešťana» a «Sv. Adalberta». Nakladá konečne osvietený pán biskup duchovným svojho biskupstva, aby všetky cirkevné stavania tak dali assekurovať, aby v páde nešťastia ohňom zapríčinená škoda úplne nahradil a zhorené stavania na novo vystavil sa mohli. — Examinátorov ku farárskym zkuškam osvietený pán biskup znovu vymenoval na tri roky asice najviac zmedzi kanonikov a profesorov na seministi. — Kanonický rad kňazov praemonštratských utrpel najnovšie veľkú ztratu následkom odumretia veľa zaslúženého člena svojho, správca tunajšieho kráľovského konviktu dr. Konštantina *Stöhr*. V Pánu zosnulého pochoval sám praelát praemonštratský dr. Melchior *Takács* a na pohrabe prítomní boli: Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie*, župan Ludvík *Szalay* a stolické i mestské notability. — Na opatrovňu sv. Jozefa darovali najnovšie: Gusztáv Szabadhegyi správca cukrovej fobriky zo Szerencsu 24 K., pani Štefanová Orosz 5 K, a druhé pani ktorá meno svoje nechce prezradiť 3 K. — Literárny spolok Kazinczyho po dlhom osirotení našiel sodpovedného predsedu v osobe Melchiora *Takács* praeláta praemonštratských kňazov. — Spolok sv. Imricha tunajších juristov utvoriť sa shromaždenie svoje vydržival 9. októbra. — 26. septembra bolo posvätenie obnovenej školy v obci Hernád-Gönyü. Je to už tretia škola, ktorú Štefan Pleut vicedekan a farár obce Koksóindszent do poriadku privedol.

Chýry z biskupstva nitrianskeho. Jeho excellencia osvietený pán biskup nitriansky Imrich *Bende* krešťanským socialistom k vystaveniu robotníckych domov veľkodušne daroval 1000 korún. — Dr. Ján. *Pulmann*

dekan a farár čaporsky najnovšie vymenovaný je za titulárneho kanonika kapitule nitrianskej.

Chýry zo Šariša. *Prešov*: Stolický výbor mal zasadnutie 8. októbra a pripravil predmety pojednávania ku najbližšiemu valnému shromaždeniu jasennému. — V tunajšom klástore sv. Františka z Assisi ako po celom svete, pamiatku sedemstoročného jubileuma, založenia radu slávil v prvých dňoch mesiaca októbra. — Katolícky kruh Rákócziho 3. októbra vydržival svoje riadne ročné shromaždenie pod predsedníctvom prae-pošta farára Adalberta Zaborovszkyho a Matiaša Uhlárik a predsedu kráľovského súdu. Členovia spolku z mesta a okolia prítomní boli na shromaždení vo veľkom počte. — Mesačný jarmok odbavovaný 4. októbra veľmi slabo vypadol, pretože národ zamestnaný je teraz pri vykopávaní zemiakov. — Bardijov: Vándor, tunajší profesor piarista zlatý kalich daroval novoposvätenému kostolu v obci Ivanóc, rodina Hodossy zas tomuže kostolu darovala rozličné kostolné šaty. — Héthárs: Starí liberáli znovu ožívajú v okrese lippanskom (Héthárs). Aby národ krešťanskej ľudovej strany ku sebe privábili, s pomocou židov založili minulý týždeň akúsi banku, sporiteľňu. Národ krešťanskej ľudovej strany im ale nenasadne na lep. Veľkého vplyvu rodiny Berzeviczy, Szmrecsányi, Péchy, Dobny, Körtvélyessy, Roskoványi atď. nepripojili sa ku tejto akcii, bo s pretvarajúcimi sa kufarmi nechcujú mať žiadného spoločenstva. — Abos: 2. a 3. októbra bol tu na hore k úcte blahoslavenej Panny Marie Ružencovej odbavovaný veľký odpust. Ako obyčajne prišlo sem mnoho národu zo Zemplína, z Vranova a okolia. Ku sviatosťam pristúpilo 3—4 tisíc veriacich, v spovedniciach stále zamestnaných bolo 20—25 duchovných. — Pósfalu: Následkom toho, že doterajší farár Mikuláš Hodobay prešiel na faru Karácsonymező, na tunajšiu faru vypísaný je konkurs do 5. októbra. — Frics: Tunajšiu celkom novovystavenú školu s dvomi učebnými sieňami 26. septembra v sprievode peknej reči posvätil prae-pošta farár z Kisszeben Peter Hartsár. Pri veľkolepej slávnosti tejto prítomní boli: rodina baróna Ghillányiho, okresní duchovní a početní veriaci z miesta a okolia. Vystavením tejto školy horliví a obetovaví katolíci tejto obce nasledovania hodný príklad dali druhým, ako treba náboženské školy aj s veľkými obetami navštevovať. Pri tejto škole veľké zásluhy majú baron Ghillányi a tunajší farár Ludvík Hedry. Po posviacke pri voľbe na druhú učiteľskú stanicu vyvolená bola Margareta Mártomsík, dcéra katolíckeho učiteľa zo Szokolya.

Chýry zo Spiša. Štefan Korchnyák r. k. učiteľ v Britoveách (Szepesszentlőrinc) dňa 21. septembra sľúbil v maťašovskom r. k. kostole večnú vernosť slečnej Cecilii Vartanik. Sobášil ich Ján Šterbák farár hobgarstký v sprievode peknej reči, v ktorej vysvetlil to, že základom šťastlivého rodinného života je: viera, nádej a láska. — V Jazersku (Tavas, Magura) vyvolili za učiteľku Gizellu Kozma. Doteraz ešte nebolo tam diplomovaného učiteľa. Okrem Ležnica, Hafky a Giblu je teda teraz — chvála Bohu — už v každej magurskej obci

diplomovaný učiteľ alebo učiteľka. Úfame sa, že aj tie tri obce si čím skorej zákoník sriadia školské záležitosti! — Do hanušovského kresťanského potravného spolku (konsumu) sa dňa 26. septembra v noci tamojší cigáni vlámali a ukradli všeliaký tovar v cene asi 100 korún. Zlodejov už chytili. — Gustáv Urvay kupec a hostinský v Osturni, brat farára v Svätej Alžbete (Liptov) zasnúbil si slečnu Alžbetu Orlinszky vo Velkom Lipníku. — Veľkolipnická a hollólmnická poštárka si vzájomne miesta premenili, nové stanice zaujaly dňa 1. októbra. — Novovesský opát-farár dr. Franc Rolny na žiadosť bulharského kráľa Ferdinanda, ktorý teraz poluje v revíroch nášho osvieteného pána biskupa, dňa 26. septembra t. j. v nedelu sv. omšu slúžil v Püspökháza. Prítomný bol kráľ so svojim sprievodom. Príklad by si mohli vziať nejední pánovia, že ako treba zachovávať druhý príkaz cirkevný! — Neobyčajný pád sa udal v Harhove. Známý pijak Ján Palenčár jedného dňa toľko diabolskej pálenky sa naslopal, že bez povedomia zostal ležať v maštali. Žena ho hladala a keď ho videla tak ožratého, tak veľmi sa nahnevala, že ho na jeden stlp obesila. Zaiste by sa bol zadusil, keď by to susedi neboli zbadali a ho odrezali. Hriešneho lieku sa chytila tá žena, ale uznať musíme i to, že trpké dni, takrečeno neznesiteľné trápenie má každá žena, ktorá má muža korhela. — V novovesskom volebnom okrese — ako čuť — má vystúpiť gruntovný pán Gustav Bartsch s programom neodvislej Kossuthovskej strany. Voličia milí! Ako verní a povedomí katolíci nedajte sa už viacej zviazať, ale vyvoľte si teraz kresťanského ľudáka alebo kresťanského socialistu! — V Lešnici bol dňa 29. septembra t. j. v deň sv. Michala archanjela pekný odpust, bolo tam moc sveta zo susednej polskej Ščavnici. Omšu sv. mal hanušovský dekan Peter Krávecz, kazateľom bol farár richvaldský. Na organe v nedostatku učiteľa šikovne hral horlivý miestny farár Vendelin Huszka. Kostol tak pekne a bohato bol živými kvietkami ozdobený, ako to zriedka vidno. Živé kvety do kostola a nie všelijaké papierové handry! — Po dlhom peknom čase začalo minulého týždňa hojne pršať.

Sedemstoročné jubileum založenia svojho radu slávili synovia sv. Františka z Assisi v prvých dňoch mesiaca októbra po celom svete. Všetci, ktorým Pán Boh dal šťastie zkusíť blahodarné účinkovanie radu sv. Frančiška, s povdačnosťou ku prozreteľnosti božskej musia uznať, že si tento rad, cez spomenuté sedemstoročie na poli oslavenia a riadenia duší skvostný venec bohumilých skutkov uvinul. Nech ho Boh dobrotivý k úcte svojej a k dušnému cirkvi svätej zveladeniu a poteche človečenstva v jeho neunávenom účinkovaní a serafickej láske k Boh a ľudom i naďalej ochraňovať a rozširovať ráči.

Dom stavajúci študenti. V Paríži stavajú teraz jeden dom pre študentov, ktorý dľa smluvy na 15. októbra má byť hotový. Stavba budovy ale veľmi pomaly napredovala, lebo robotníci ustavične štrajkovali a

keď jedni pracovali, tak zase druhí složili pre nejakú príčinu svoje nástroje. Budova ale napriek tomu bola už hotová a len strechu bolo treba už postaviť na železné hrady. Vtedy ale zas železni robotníci začali štrajkovať. Marné boly všetky pokusy, aby v práci pokračovali. Minulé dni sa ale stavba zase znova začala. Robotníci zdesení videli, že podnikateľ dostal robotníkov a to aspoň dvadsiaticich mladíkov, ktorí vláčili ťažké hrady na budovu. Boli to študenti, ktorí pracovali pod vedením svojho kolegu, ktorý sa učí staviteľstvo. Práca veru išla len pomaly, ale predsa len šla. Robotníci najprv žartami chceli študentom odobrať vôľu od práce, potom sa ale pustili s nimi do vážneho vyjednávania, aby prestali pracovať, ale študenti vytrvale pracovali a osvedčili sa, že dotedy budú pracovať, kým škrýdliari budú môcť v práci pokračovať. Študenti celý deň usilovne pracujú a dľa ich počítania so svojou prácou za niekoľko dní budú hotoví a stavba domu študentov vôľako len bude skončená.

Pokus samovraždy z nešerednej hlúposti. Z Košíc oznamujú, že sa v obci Nagyida paholok Štefan Kováč po tieto dni obesil, ale ho spozorovali a ešte zavčasu odrezali. Na otázku, že prečo chcel spáchať samovraždu, povedal, že sa preto obesil, lebo počul, že povraz z obesenca donesie šťatie a jeho matka so svojimi štyrmi dieťkami je v tej najväčšej biede. V Kováčovom väčku skutočne našli jednu karotku, na ktorej to bolo napísané: «Z môjho povraza dajte mojej matke.»

Katastrofa jednej vzducholode. Z Paríža oznamujú, že riaditeľná vzducholod francúzskej armády République, ktorú Deutsch de la Merte daroval francúzskej armáde, pri probe v Moulinse v povetří vybuchla a s 200 metrovej výšky spadla. V člunku vzducholode sedeli štyria vojaci: dvaja dôstojníci a dvaja poddôstojníci, ktorí pri katastrofe o život prišlo. Vzducholod pohla sa z Menonu do La Palisea, kde už vydržiavané boly vojenské cvičby. Niekoľko prób sa výborne podarilo. Včera pohla sa vzducholod späť do Mendonu a na tejto ceste zastihla ju katastrofa. Štyria vojaci vypadli z člunku a padli na zem prv, než sama vzducholod. Zo vzducholode zostaly len kusy. Chýr o nešťastí celý Paríž vohnal takmer do zúfalstva.

Sudca v klepci. Z Tešina oznamujú, že zlovestného a viackrát trestaného zlodeja Vendelína Hirkeho, ktorý pre krádež sedel vo vyšetrovacom väzení, sudca tieto dni chcel vypočúvať, a síce v jednej izbičke okresného žaláru, do ktorej sa len jednými bočnými dvermi možno dostať. Zlodej, keď ho sudca vypočúval, v jednom vhodnom okamžení vyskočil z izbičky, dvere zvonku zavrel a potom ušiel. Kým na buchot a krik sudcov pribehli ľudia, dotiaľ ztodej bol už hodne ďaleko.

Výbuch bomby v škole. V New-Yorku v jednej talianskej škole veľké nešťastie zapríčinil výbuch jednej bomby. Keď sa výbuch udal, všetci žiaci boli v budove. Deti sa veľmi naľakali, lebo sa toho bály, že «Čierna Ruka» (banda zbojníkov) chce budovu vyhodíť do povetria. Viac sto detí utekalo dolu schodmi, ale

bránu našli zavretú a dietky popadaly jedno na druhé. Keď polícia bránu otvorila, videla úžasný zjav: dietky vo výške viac metrov ležaly jedno na druhom. Mnohé dietky cez oblok vyskočily do náručia ľudí, ktorí sa medzi časom shromaždili okolo školy. Konečne sa podarilo hrbu dietok rozobrať. Osem dievčat a piatich chlapcov, ktorí boli nebezpečnejšie ranení, odviezli do nemocnice.

Potrestaný vysťahovalecký agent. Z Čase (stol-trenč.) sdelujú, že tamojšia pohraničná polícia minulý týždeň obyvateľa v obci Szin Michal Izsóva posúdila na dva mesiace do väzenia a na zaplatenie 600 korún peňaznej pokuty pre to, že menovaný človek trenčianskych roľníkov lífroval do Ameriky, za čo od každého dostával po 10 korún. Michal Izsó sa sám priznal, že poslal už 1000 ľudí poslať do cudzozemska a teraz práve sedem osôb chce bez passov priviesť cez hranicu. Od desiatich rokov bol v spojení s hamburskými a ratiborskými vysťahovaleckými agentami a on sám osemkrát bol v Amerike.

Nedeľný odpočinok v krčmách. Z Beregszászu oznamujú, že poezupan stolice beregskej Štefan Gulácsi minulú sobotu svolal poradu, na ktorej mimo hlavného župana Andreja Patayho a krajiniského vyslanca Alexandra Bárczayho boli prítomní stoliční úradníci, okresní slúžňovci, potom mešťanostovia, radcovia, hlavní notári a policajní kapitáni miest. Porada sa jednohlasne na tom dohodla, že v nedeľu, v deň assentírky, slovom z príležitosti väčších schôdzok krčmy na území celej stolice z ohľadu verejného záujmu dá zatvoriť.

HOSPODÁRSTVO.

Opatrovanie ovociny cez zimu.

V zime sa to ovocie najlepšie udrží, ktoré na strome dobre dozrelo, a ktoré bolo so stromu neporušene sbraté. Ponevác ovocie má tým väčšiu hodnotu, čím ho ďalej udržíme, preto zvláštnu pozornosť zasluhuje miestnosť, v ktorej ho zimujeme. Tomuto cieľu najlepšie zodpovedá suchá pivnica, ktorej povetrie 8—10 stupňov teploty mať musí. Ovocie na police z dosák, alebo na mrežky, z prútov upletené pokladajme, podľa možnosti len v jednej vrstve, vzácnejšie ovocie po jednom tak, aby sa jedno druhého nedotýkalo. Na zimu odložené ovocie každé dva týždne prezrime, pri ktorej príležitosti každé, ktoré začína hniť, povyberáme.

Ovocná pivnica nech je opatrená dierami na prevetrevanie, ktoré ale vo veľmi studenom čase treba

slamou zapchať. Aby ovocie neprijemnú chuť, alebo vôňu nedostalo, neslobodno v ovocnej pivnici zemiaky, zeleninu a tým podobné veci držať. Jablká tvrdšej kožky a striedky, ako aj zimné jablká menšej hodnoty, možno aj v jame a v slobodnej zemi — ako zemiaky — prezimovať, ak sa ich mnoho urodilo. Tu ale treba dobrý pozor dávať, aby ovocie v suchom stave prišlo do jamy, a ak len možno, hrubšie ako na jednu stopu jedno na druhé nekladme, dno, ako aj boky jamy, a vrch ovocia, nech bude tiež podľa možnosti orechovým lístom prikryté, lebo zápach listov orechových odháňa myši. Jamu na prezimovanie treba podľa možnosti na vyvýšenejšom mieste zahrady vykopáť — pre menšiu vlhkosť — a pri zakrývaní ovocia nech nebude viac zeme, len asi na dve dĺžky motyky, a nech má podobu kopca. Jablká ale, ktoré sú fajnejšej kožky a striedky, ako aj hrušky, najlepšie po jednom do mäkkého papiera pozakrúcať, tri týždne na vzdušnom a suchom mieste držať, potom ich ale do súdkov poukladať. Cez zimu ich potom tiež treba niekoľko ráz prezrieť a tie, ktoré by začínaly hniť, povyberať. Pri ukladaní na spodok treba dávať tú sortu, ktorá neskorsie to stále šesťtisíc kurčiat, od jedného do tridsať dňových doziera, kdežto na vrch, vždy včasnejšie sorty treba klásť. Keď ale chceme slivky na zimu odložiť, nuž ich treba najprv so stromu sbrat, a potom do mocnej sklenenej alebo hlinenej nádoby medzi lísta poukladať, dobre zatvoriť, aby povetrie k nim prístupu nemalo, a do zeme zakopať. Na takýto spôsob slivky veľmi pekne prezimujú.

DOPISY.

Podolin (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctihodný Pán Redaktor!

Ráďte, prosím, nasledujúce riadky moje uverejniť v našom «Krestane».

Podolinské katolícke gymnasium piaristov, ktoré pred 48-om rokom veľmi chytré bolo a niekoľko sto žiakov malo, ostatné roky veľmi kleslo, prichádzalo ta vždy menej a menej žiakov. Toho roku ale — chvála Bohu — nastal radostný obrat, počet žiakov poriastol o 15. Na tento školský rok dalo sa 80 žiakov zapísať a síce do prvej triedy 24, do druhej 20, do tretej 17 a do štvrtej 19. Ten vzrast zapríčinila okrem jednej osobnej vecí, ktorú tu neidem opísať, zaiste potravica (alumneum), ktorej predtým nebolo a v ktorej chlapeci za tak lacný groš dostanú poriadny a dostatočný chov

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšie
migrén-hlavy bolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárník Kispest. Pri 3 škatulkách zaslanka franko..

(kost). že to človek ťažko uveriť môže. V terajšom drahom svete dostane tam jeden žiak ranajky (frištuk), obed a večeru mesačne za 18 korún, to jest deväť zlatých, niektorí dobrí žiaci dostanú chov aj zdarma alebo aspoň z poldarma. Každý rodič, ktorý neoplýva bohatstvom, môže teda v Podolinici lacno školovať svoje deti. Za bývanie a pranie platí sa mesačne 10 korún, to jest päť zlatých. Také deti, ktoré neznajú nemeckú reč, je aj preto najriadnejšie do Podolinca dať, lebo tam si ešte najskorej privlastňujú nemeckú reč, skorej ako v ktoromkoľvek inom spišskom meste. Aká to veľká výhoda, keď sa dakto naraz dve reči môže naučiť, ako to v Podolinici býva: maďarskú v škole a nemeckú na kvartieli.

Daj Bože, aby sa tomu v Uhorsku najstaršiemu gymnasiu piaristov znovu navrátila nekdašia sláva!

Priateľ ľudu.

* * *

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Prosím uverejniť môj dopis v našom «Kreštane».

Milí a ctení voličia volebného okresu novoveského (iglovského)!

Upozorňujem vás, že Günther už prestal byť ministrom a že je teraz vymenovaný za predsedu najvyššieho súdu, to jest kráľovskej kúrie v Budapešti. Ako taký není viac vašim ablegátom. Bude teda u vás o krátky čas ablegátska voľba. Majte sa teraz na pozore; nedajte sa už viacej viesť a za nosom vodiť. Vyvolte si už raz ako verní kreštania a seba povedomí občania takého muža za ablegáta, ktorý sa ku tej stránke priznáva, ktorá vašim malopriemyselníckym (remeselníckym) a maloroľníckym záujmom najlepšie zodpovedá a to je kreštanská ľudová strana. Kto k vám s ďakým druhým programom príde, s tým sa ani do reči nepúšťajte. Na vás sú teraz opreté oči všetkých Spišiakov. Držte sa teda tak, aby ste ako bojovníci Kristoví celému Spišu nasledovania hodný príklad dali. Dnes vie celý svet, že naše kreštanské zásady nebrania verejne ani ústavná, ani neodvislá strana. To robí jedine kreštanská ľudová strana. Do boja teda za kreštanskú ľudovú stranu, milí rodáci a uvidíte, že s pomocou božou skvele zvíťazíte, jestli sa nedáte prekabátiť alebo odstrašiť! Však ste neodvislí a seba povedomí remeselníci a roľníci, dost sa vám už naublížovali a to ešte aj v jedných novoveských novinách. Vtedy pravda tí pánovia ešte nevedeli, že onedlho bude u nás voľba. Ďalej nám už neslobodno čakať so statočnou a spravедlivou sebaobranou! Alebo

Čakáme-li kým nám z hlavy

Každý ztrhnú veniec?

Kým viere a svätej čnosti,

Krušny spravia koniec?

Čo povieme budúcnosti?

Či vyslyší naše slovo,

Keď v hroznej dejov sparnosti

Mlčali sme bojzljivo?

Nech žije kreštanská ľudová strana a jej kandidát!

Úprimný priateľ ľudu.

* * *

Malacka (prešp. stolica).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kreštane».

Ku povzbudeniu a oduševneniu nášeho ľudu posluži to zaiste, keď prítomne sdelím, ak slávny deň bol v malackách 23. septembra. Shromaždilo sa tam 51 duchovných od Skalice, Prešporka, Trnavy u velebných Otcov Františkánov a cez tri hodiny o tom sa radili, jako by mohli najviac rozšíriť úctu k prevelebnej Sviatosti Oltarnej a do života uviesť úmysel svätého otca totižto časté, ba každodenné prijímanie.

O tomto veľavážnom predmete držali krásne prednášky: dr. Štefan *Hanauer* duchovný správca bohoslovcov v Budapešti, Géza *Szücsi* farár malolevársky, Ján *Tynkos* farár püspöckský, veľkomožný pán praelát a farár kráľovského hradu budinského Karol *Kántor* predniesol zase čo videl v Kölne na medzinárodnom sjazde prevelebnej Sviatosti Oltarnej. Podobne veľkolepej processie zriedka ešte videl svet, bo tu pravelebnú Sviatosť sprevádzalo vyše 60.000 mužských každého rodu, zamestnania a postavenia. Kedy sa dožijeme u nás toľkej horlivosti? Dôstojný pán Evanist Czejkowsky farár v Prešporku poukázal na to, kolká práca nastáva i kostolníkom v tomto svätom diele.

Všetky tieto práce začaly a zakončily sa modlitbou v chráme. Pre veriacich ráno po svätej omši bola kázeň, v ktorej maďunický farár pán Michal Bubnič vysvetľoval, ak veľký ošoh poskytne jednotlivcom a rodine sväte prijímanie. Popoludní bola pre veriacich druhá kázeň, ktorú o Sviatosti Oltarnej držal prevelebný pán Adolf *Melíšek* farár veľkolevársky. Po kázni nasledovaly litánie a processia eucharistická.

Daj Bože, aby táto schôdzka duchovných, veriacich ešte viac upevnila v horlivosti a láske ku Pánu Ježišovi v prevelebnej Sviatosti skrytému.

Prítomný kňaz.

* * *

Z Prešpán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kreštane».

U nás je vela nového. Hnusný liberalizmus tratiť pôdu, prekriate národnarstvo je vyobcované z nášho okolia. «Kreštan» sem chodí asi v 30 exemplároch, «Kráľ. sv. Ruženca» v 20 exemplároch, «Sv. Adalbert» v 45 exemplároch; Vojtešský Spolok má tu už 53 údov. Náš nový dekan-farár, ktorý je u nás od dvoch rokov, do poriadku dal a zväčšil kostol, vystavil novú školu a utvoril Jednotu Katolickeho Ľudu. Hmotne a mravne sa zdvihá naša farnosť. Máme tu veľmi blahodarne účinkujúci úverkový spolok, kreštanský hostinec, kre-

stanskú trafiku, kresťanský sklep. Ľud sa už prebúda, začína nasledovať heslo: «Svoj ku svojmu.»

Presvedčení sme, že aj z tých chlapcov nadaných, ktorí zo štedrosti pána dekana navštevujú vlakom železničným latinské školy v Nitre, bude volačo tak, že svojim príbuzným a svojmu rodisku budú jednúc na pomoci.

Roľník.

* * *

Zo Šišova

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctená Redakcia!

Naša obec leží medzi Krišovcami a Malým Hostím. Je tu ľud chudobný; tunajšie panstvo je luteránske. Naši voličia ale sú všetci poriadni ľudáci. Teraz máme pána farára z prísneho rádu sv. Františka, ktorý je úplne spokojný so všetkým. Nedávno som si bol kúpil v Topolčanoch modliacu knižku «Nábožné vzdychy», ktorú toho roku napísal a vydal pán dr. Janda prešiansky dekan-farár, ale môžem povedať, že je to výborné dielo. V kvostnej väzbe stojí ono len 2 koruny, bárs obsahuje vyše 400 strán. Naši spoluobčania si toto dielo radom kupujú. Národnárska tlač u nás nemá pôdy. O liberáloch hnušných ale ani slýchu, ani chýru. Dá Pán Boh, aby aj pri najbližšej voľbe zas len ľudák zvíťazil v našom žabokreckom okrese. V Spolku sv. Vojtešskom nás neni veľmi moc. Medzi časopisami najradšej čítame «Krešťana». S Bohom.

Krásny šuhaj.

K našemu vyobrazeniu.

Tu podávame obraz trnavského shromaždenia Katolíckej Ľudovej Jednoty, o ktorom «Ľudové Noviny» písaly, že len 200 ľudí bolo tam prítomné. Tento obraz skvele dokazuje bezočivosť a luhárstvo «Ľudových Novín». Teraz smele môžeme povedať, že len slepý a hlúpy verí ich táraninám.

Spisy redakcii zaslané.

«Nábožné vzdychy ku sv. Jozefovi» má nápis tá modliaca knižka, ktorá teraz vyšla z pera dra Jozefa Janda. Cena kvostne viazaného výtisku 2 kor. Dostať ju u dra Jozefa Janda v Nyitrapereszlény a u Juliusa Platzko Nagytapolcsány. Meno pôvodcu je zárukou, že tá knižka zasluží, aby si ju kúpil každý ctiteľ svätého Jozefa.

Odkazy redakcie.

Dopisovateľ Nyitra. Nemôžeme za to, čo sa vlani stalo. Za poslané ďakujeme. Prosíme o pokračovanie.

E. K. K. Ráďte prosím o voľbe obširnej.

B. H. Cz. Fokoš dajte Kristóffymu. Dá vám za to dobrú radu.

L. M. F. P. Držte sa Katolíckej Jednoty.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 27. septembra.

Uradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:* tiská K 27·80—29·00, stolnobelohradská K 27·60—28·80, peštianska K 27·80—28·95, banátska K 27·80—28·95. — *Raž:* prvotriedna K 19·10—19·30, druhotriedna K 18·90 do 19·00. — *Jačmeň:* prvotriedny K 14·45—14·65, druhotriedny K 14·10—14·30. — *Proso:* K ——. do ——. — *Ovos:* prvotriedny K 15·20—15·50, druhotriedny K 14·60—15·00. — *Kukurica:* K 15·20—15·40. *Repica:* K 26·00—27·00.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
κ	22·60	22·20	21·80	21·40	21·00	20·60	19·60
		č. 7	7½	8			
		K 17·60	16·40	8·20			

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5·90, hrubé K 6·00.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 10·00—19·50, fazuľa strakavá K 19·00—19·50. — **Hrach:** nelúpaný, čistý K 26·00—27·00, lúpaný K 45·00—54·00. — **Šošovica:** čistá K 24·00—28·00. — **Konopné semä:** K 20·00 do 19·00. — **Mak:** K 56·00—58·00. — **Rasca** (kmin): Kor. 107·00—108·—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 179·00—189·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 152·00—153·00, 3-kusová K 155·00—156·00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K ————, lucerna jasnozrná K ———— za 100 kg.

Lekvár: srbský K 42—43, bosenský K 40·00—42·00 po 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 22·50—23·00, srbské (100 kusové) K 22·60—23·00 po 50 kilogrammoch.

Spiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom 177·00 do 177·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 52·00—53·00.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 35·00, fiumánsky White-Star (***) K 29·00 za 100 kilogr. so sudom.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 6·50—7·00, žlté K 6·80—6·80 za 100 kilov.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 82·00 do 82·50, kockový K 84·00—84·50, žltý K 82·00—82·50 za 100 kilogr.

Vajcia: prima uhorské K 90—92, od Tisy K 88—90, sedmohradské K 84—86 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·40—2·50, k vareniu K 1·70—2·00 syr 14—20 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1·50—1·70 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1·80—3·00, sliepky na polievku K 3·30—4·30 za jeden pár.

Krešťania kupujte len u krešťanov!

„Ku fabrike sukien“

Viedeň, XVI., Neulerchentelderstrasse č. 2.

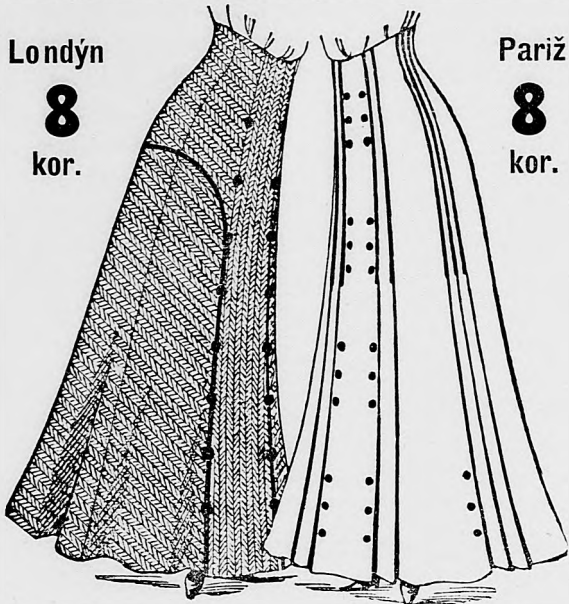
Dopisovanie v kazdej reči!

K cestovaniu a všednej potrebe elegantné blúz sukne. Pre všetky panie nevyhnutne potrebné je nosenie mider sukien.

Londýn

8

kor.

Paríž

8

kor.

Londýn 8 korún.

Táto krásna mider sukňa jemne prilieha ku drieku zvonovou podobou, svedčí o dokonalosti krajčirského umenia. Ozdobená je gombíkami a šnorami. Táto fason privádza podstatu k povodnej platnosti a čo do vystrojenia a vkusného prevedenia sodo-vedá najhľadlivejším nárokom.

Ktorákoľvek týchto sukni vyhotuje sa z dobrej jakosti a podoby anglickej látky na šaty pre panie, vo zvláštne harmonických farbách ako sú sivé, olivové, zelené a drapp alebo z hladkého prima lodenu v čiernych, tmavosvetlých, sivých, olivozelených a tmavých farbách.

Tiež dve fasony v lepšej jakosti a vkusnejšom vystrojení, totižto z dušekamgaru a še viotu v povyšných farbách oddáve za ma 11 K.

Strižka objednania.

„Ku fabrike sukien“ XVI., Neulerchentelderstrasse cislo 2.

K objednávaniu není jiné požadováné, jako odvozání této strižky, přiložení jiných dopisů, nebo poslatí jiným v listě.	Prosím na níže podpísanú adresu odoslať kusov sukien za cenu.....K s poštovou dobierkou, jakosť a barva látky.....
	zvláštne poznamenanie..... driek cm.....
	dĺžba sukne zpredku na bokoch.....cm. dĺžka sukne zozadku.....cm. keby.....cm. (18 cm. merané od drieku) mider.....cm.
	Bydlo
	Meno
	Stolica, ulica, o. p.

Odhladiac od dvoch vyšuddaných fasonov, všetky hladké anglicke a skvostné francúzske novoty opđavame od 5 do 50 korún, lejtchž vy obrazenia podávame v cenniku, ktorý na žiadosť posialano franko a zdarma.

Lačné česképe rie.

5 kilo : nové tmavé driapané kor 9'60, lepsié 12 kor.

Biele mäkké, jak páper 18 kor.— 24 kor.

Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s lobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vynimrou devolenejšti sa poštové útraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Cechy.)

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lačne perie na postel!

1 kg. sivé drápané 2 K, leďšie 2 K 40 h; polbiele 2 K 80 h; biele 4 K; biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. páperie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie páperie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkany červeneho, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perim 16 K; polpáperie 20 K; páperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon lobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazi. S. Benisch v Deschenitz číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.

Rušeň!

!!! s 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreléj Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje v mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj vritomnosti !!!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podavily.

Cennik s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Pozvanie.

Pl. t. páni účastinári „Ružomerskej Priemyselnej Banky úč. spoločnosti“ sa úctive povolávajú do

Mimoriadneho válného shromaždenia,

ktoré sa bude vydržiavať dňa 17-ho oktobra o 3-rej hodine popoludní vo spolkových miestnostiach.

Predmety:

1. Návrh správy straniva povišenia základnej istiny.

2. Premenenie stanov §§. 4. 48. 56.

V Rózsahegy, dňa 26-ho septembra r. 1909-ho

Direkcia.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevzeme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lačné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovania 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára menie potrebná, potrebuje sa len lačné uhadnovrenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.